

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 23/22
V Lucemburku dne 3. února 2022

Stanovisko generálního advokáta ve věci C-121/21
Česká republika v. Polsko (Důl Turów)

Podle generálního advokáta Priita Pikamäea Polsko prodloužením povolení k těžbě hnědého uhlí v dole Turów o 6 let bez posouzení vlivů na životní prostředí porušilo unijní právo

Hnědouhelný povrchový důl Turów se nachází na polském území v blízkosti hranic s Českou republikou a Německem. Příslušné polské orgány vydaly v roce 1994 společnosti PGE Elektrownia Bełchatów S. A., nyní PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S. A. (dále jen „provozovatel“), koncesi na těžební činnost v tomto dole až do 30. dubna 2020.

Na základě polského zákona z roku 2008¹ může být platnost koncese na těžbu hnědého uhlí jednorázově prodloužena až o 6 let bez posouzení vlivů na životní prostředí, je-li toto prodloužení odůvodněno racionální správou ložiska a aniž se rozšíří působnost koncese.

Dne 24. října 2019 podal provozovatel žádost o prodloužení této koncese o 6 let. Dne 21. ledna 2020 vydal Regionální ředitel ochrany životního prostředí ve Vratislavi rozhodnutí o environmentálních podmínkách pro záměr spočívající v pokračování těžby hnědouhelného ložiska Turów do roku 2044 (dále jen „rozhodnutí EIA“) a dne 23. ledna 2020 prohlásil toto rozhodnutí za okamžitě vykonatelné. Provozovatel dne 24. ledna 2020 přiložil rozhodnutí EIA k žádosti o prodloužení koncese na těžební činnost podané v roce 2019. Rozhodnutím ze dne 20. března 2020 udělil polský ministr klimatu povolení k těžbě hnědého uhlí do roku 2026.

Česká republika, podle níž Polsko udělením tohoto povolení porušilo v několika ohledech unijní právo, předložila věc dne 30. září 2020 Evropské komisi². Dne 17. prosince 2020 vydala Komise odůvodněné stanovisko, ve kterém Polsku vytkla, že se v mnoha ohledech dopustilo porušení unijního práva. Komise zejména shledala, že přijetím ustanovení, které umožňuje prodloužit platnost povolení k těžbě hnědého uhlí až o 6 let bez posouzení vlivů na životní prostředí, porušilo Polsko směrnici o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí³.

Podle názoru České republiky se Polsko dopustilo porušení unijního práva⁴, a podala proto dne 26. února 2021 žalobu pro nesplnění povinnosti⁵ k Soudnímu dvoru⁶.

¹ Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (zákon o poskytování informací o životním prostředí a jeho ochraně, účasti veřejnosti na ochraně životního prostředí a posuzování vlivů na životní prostředí) ze dne 3. října 2008 (Dz. U. částka 199, č. 1227).

² Článek 259 SFEU stanoví, že má-li členský stát za to, že jiný členský stát nesplnil povinnost, která pro něj vyplývá ze Smluv, může věc předložit Soudnímu dvoru Evropské unie. Dříve než členský stát podá proti jinému členskému státu žalobu pro údajné nesplnění povinnosti, která pro něj vyplývá ze Smluv, předloží věc Komisi. Komise vydá odůvodněné stanovisko poté, co umožní zúčastněným státům, aby si navzájem předložily písemná i ústní vyjádření.

³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (Úř. věst. 2012, L 26, s. 1), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/52/EU ze dne 16. dubna 2014 (Úř. věst. 2014, L 124, s. 1, dále jen „směrnice EIA“).

⁴ Směrnice EIA, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (Úř. věst. 2000, L 327, s. 1; Zvl. vyd. 15/05, s. 275), směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/4/ES ze dne 28. ledna 2003 o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí

V dnes předneseném stanovisku generální advokát P. Pikamäe nejprve uvedl, že předmět projednávaného sporu se v zásadě musí omezit na legislativní a správněprávní stav k okamžiku předložení věci Komisi Českou republikou. Tím není vyloučena možnost pokládat za relevantní i některé skutečnosti nastalé po tomto datu. V souladu s judikaturou Soudního dvora je však toto zohlednění pozdějších skutečností možné jen výjimečně, a to tehdy, mají-li tyto skutečnosti stejnou povahu jako vytýkané jednání nebo pokud zásadním způsobem nemění podstatu vytýkaného aspektu.

Dále, **pokud jde o prodloužení povolení k těžbě hnědého uhlí o 6 let bez posouzení vlivů na životní prostředí**, generální advokát zkoumal, zda může členský stát legislativní cestou umožnit příslušným orgánům, aby se zdržely přijetí souboru správních opatření spojených s povolováním těžebních záměrů. V tomto ohledu poukázal na to, že **doly o obdobné rozloze jako důl Turów představují již svou povahou riziko významného vlivu na životní prostředí a musejí být povinně podrobeny posouzení vlivů na životní prostředí**. Směrnice EIA mimoto neukládá požadavek provést posouzení vlivů na životní prostředí pouze v případě, že má být vydáno počáteční povolení záměru, ale použije se také na *některá na ně navazující rozhodnutí*. Generální advokát z toho dovodil, že jednorázové prodloužení povolení k těžební činnosti o 6 let je záměrem, který vyžaduje posouzení jeho vlivů na životní prostředí. Proto vzhledem k tomu, že mají **polská ustanovení za následek kompletní a definitivní zproštění** veškerých dolů povinnosti podrobit se „studii vlivů“ bez náležitého zohlednění vlastností každého záměru, jež by mohly mít významný vliv na životní prostředí, **je třeba je považovat za neslučitelná s požadavky vyplývajícími ze směrnice EIA**. Podle generálního advokáta dále **polská právní úprava porušuje procesní požadavky⁷ v oblasti posuzování vlivů na životní prostředí**. Generální advokát konečně uvedl, že **legislativní změny přijaté v červenci 2021**, podle nichž napříště již jednorázové prodloužení platnosti koncese na těžbu hnědého uhlí o 6 let nebude možné bez předchozího posouzení vlivů na životní prostředí, **nemohou být v tomto řízení zohledněny**, aniž by tím došlo k nepatřičné změně předmětu sporu.

Pokud jde o nezveřejnění povolení k těžbě hnědého uhlí do roku 2026 a jeho neposkytnutí České republice ve srozumitelné podobě, generální advokát uvedl, že vzhledem k účelu publikačních povinností, kterým je umožnit účinný prostředek nápravy proti daným rozhodnutím, **musejí být informace poskytnuté veřejnosti a orgánům sousedních členských států, které jsou dotčeny environmentálními vlivy určitého záměru, úplné a srozumitelné**. Podle generálního advokáta proto nemůže „obsah rozhodnutí“, kterým se povoluje těžební činnost v dole Turów a které má být poskytnuto veřejnosti a uvedeným vnitrostátním orgánům, spočívat pouze v rozhodnutí o prodloužení, ale musí nutně zahrnovat veškeré dokumenty, které tvoří podstatu povolení. Pouze takové opatření totiž může veřejnosti a orgánům sousedních členských států umožnit, aby pochopily rozsah tohoto správního rozhodnutí, a případně vhodně a včas reagovaly. **Polsko se mimoto dopustilo porušení unijního práva tím, že toto povolení zaslalo České republice až pět měsíců po jeho vydání**, a to v neúplné podobě. Doba pěti měsíců na pouhé poskytnutí předmětného povolení totiž představuje značné prodloužení, vezme-li se v úvahu, že jsou

a o zrušení směrnice Rady 90/313/EHS (Úř. věst. 2003, L 41, s. 26; Zvl. vyd. 15/07, s. 375), jakož i zásady loajální spolupráce podle čl. 4 odst. 3 SEU.

⁵ Stává se velmi zřídka, že některý členský stát podá žalobu pro nesplnění povinnosti proti jinému členskému státu. Tato žaloba je v pořadí devátou za dobu existence Soudního dvora (k prvním šesti viz tiskovou zprávu č. [131/12](#), k sedmé viz tiskovou zprávu č. [75/19](#) a k osmé tiskovou zprávu č. [9/20](#)).

⁶ Česká republika v rámci řízení o předběžném opatření (věc C-121/21 R) navrhla, aby Soudní dvůr nařídil Polsku bezodkladně pozastavit těžbu hnědého uhlí v dole Turów až do vydání rozsudku Soudního dvora, kterým bude skončeno řízení ve věci C-121/21 (dále jen „konečný rozsudek“). Usnesením ze dne 21. května 2021 (dále jen „usnesení o předběžném opatření“, viz také tiskovou zprávu č. [89/21](#)), místopředsedkyně Soudního dvora tomuto návrhu České republiky vyhověla s platností do vyhlášení konečného rozsudku. Česká republika, podle níž Polsko nesplnilo povinnosti, které pro ně vyplývají z tohoto usnesení, podala dne 7. června 2021 návrh, aby bylo Polsku za nesplnění jeho povinností uloženo uhradit do unijního rozpočtu denní penále ve výši 5 milionů eur. Polsko naproti tomu podalo návrh na zrušení usnesení o předběžném opatření. Usnesením ze dne 20. září 2021 (viz také tiskovou zprávu č. [159/21](#)) místopředsedkyně Soudního dvora návrh Polska zamítla a uložila mu zaplatit Komisi penále ve výši 500 000 eur za každý den ode dne oznámení tohoto usnesení Polsku do doby, kdy tento členský stát splní povinnosti vyplývající z usnesení o předběžném opatření.

⁷ Jedná se mimo jiné o povinnost oznamovatele vypracovat a předložit dokumentaci, o povinnost projednat záměr s orgány, kterých by se mohl týkat, a zaručit přístup veřejnosti k informacím týkajícím se záměru, včetně rozhodovacího procesu.

v sázce významné zájmy a že se jedná o čistě administrativní úkon vyžadující prosté zaslání dokumentů. **Tímto nezveřejněním povolení navíc došlo k porušení povinnosti⁸ zpřístupnit veřejnosti povolení s významným dopadem na životní prostředí**, a to buď přímo jejich zveřejněním, nebo uvedením místa, kde si veřejnost může toto povolení vyžádat.

Generální advokát konečně konstatoval, že neposkytnutím kompletních informací ohledně řízení o vydání rozhodnutí o povolení těžby do roku 2026 **Polsko nesplnilo povinnosti, které pro ně vyplývají ze zásady loajální spolupráce⁹**. Podle této zásady jsou totiž členské státy povinny si navzájem pomáhat v zájmu plnění cílů Unie. Konkrétně to znamená povinnost učinit veškerá vhodná obecná nebo zvláštní opatření k plnění závazků, které vyplývají z unijního práva, ale také zdržet se všech opatření, jež by mohla ohrozit dosažení cílů Unie. Podle generálního advokáta **zaslání vyžádané informace Polskem, učiněné opožděně a nekompletně, ve spojení s odmítnutím odpovědi na žádosti České republiky o pomoc, nesplňuje požadavky ducha solidarity, spolupráce a vzájemné podpory mezi členskými státy**, které unijní právo stanoví za účelem umožnit dosažení cíle účinné ochrany životního prostředí.

UPOZORNĚNÍ: Soudní dvůr není stanoviskem generálního advokáta vázán. Úlohou generálních advokátů je zcela nezávisle navrhnout Soudnímu dvoru právní řešení věci, která jim je přidělena. Soudci Soudního dvora začínají nyní v uvedené věci rozhodovat. Rozsudek bude vydán později

UPOZORNĚNÍ: Žaloba pro nesplnění povinnosti, směřující proti členskému státu, který nesplnil své povinnosti vyplývající z práva Unie, může být podána Komisí nebo jiným členským státem. Jestliže Soudní dvůr rozhodne, že došlo k nesplnění povinnosti, dotýčný členský stát je povinen vyhovět rozsudku v co nejkratší lhůtě. Dojde-li Komisi k názoru, že členský stát rozsudku nevyhověl, může podat novou žalobu s návrhem na uložení peněžitých sankcí. V případě, že Komisi nebyla sdělena opatření k provedení směrnice, však Soudní dvůr může na návrh Komise uložit sankce již ve stadiu prvního rozsudku.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) stanoviska se na internetové stránce CURIA zveřejňuje v den, kdy je generální advokát přednesl.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehóczki 📞 (+352) 4303 5499

Obrazové záznamy z přednesení stanoviska jsou dostupné na [Europe by Satellite](#) 📞 (+32) 2 2964106.

⁸ Stanovené v článku 7 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/4/ES ze dne 28. ledna 2003 o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí a o zrušení směrnice Rady 90/313/EHS (Úř. věst. 2003, L 41, s. 26; Zvl. vyd. 15/07, s. 375).

⁹ Zakotvené v čl. 4 odst. 3 SEU.